

Analýza – Jak postupovat
po souhlasném
závazném stanovisku EIA

Rekapitulace Vašeho dotazu

V blízkosti Vašeho bydliště je plánován záměr spočívající v přemístění technologické linky kamenolomu společnosti s ručením omezeným a dále ve výstavbě železniční spojky. Přemístění kamenolomu již obdrželo souhlasné vyjádření EIA, u železniční spojky se jeho vydání očekává (pozn. dle údajů v CENIA již bylo vydáno, a to bez veřejného projednání). K záměru bylo vyhlášeno referendum, v němž občané Vaší obce vyjádřili svůj nesouhlas se záměrem. Oba záměry jsou již promítnuty v územním plánu. Žádáte nás o doporučení k dalšímu postupu.

Naše doporučení

Proti závaznému stanovisku se doporučujeme bránit podáním návrhu na přezkum. Doporučujeme také aktivní účast v navazujícím správním řízení. Zrušení závazného stanoviska můžete navrhnout v rámci případného odvolání proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. V případě, že by odvolání nebylo úspěšné, je možné se bránit ve správním soudnictví správní žalobou. V rámci obrany proti závaznému stanovisku doporučujeme namítat absenci veřejného projednání.

Rovněž se nabízí zvážit prosazení takové změny územního plánu, která by vylučovala provedení dotčených záměrů. To je možné pouze za předpokladu, že ještě nebylo provedeno územní řízení podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, či že by se taková změna nedostala do rozporu se zásadami územního rozvoje.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

[Jak dosáhnout zrušení stanoviska EIA?](#)

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-environmental-impact-assessment-ippc/rada/k-vyjadreni-obcanskeho-sdruzeni-k-oz>

[Účast dotčené veřejnosti v řízeních po novele stavebního zákona](#)

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/ucast-verejnosti/rada/ucast-dotcene-verejnosti-v-rozenich-po-novele-stavebniho-zakona>

[Změny v zákoně EIA od 1.1.2018](#)

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/eia-a-ippc/rada/zmeny-v-zakone-o-eia-od-1-ledna-2018>

[Jak se zapojit do povolování těžby? \(1. část\)](#)

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/hornictvi-doly-lomy/rada/jak-se-zapojit-do-povolovani-tezby-1-cast>

[Jak se zapojit do povolování těžby? \(2. část\)](#)

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/hornictvi-doly-lomy/rada/jak-se-zapojit-do-povolovani-tezby-2-cast>

Územní plány obcí

Dostupný z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-planovani/rada/uzemni-plany-obci>

Podrobný právní rozbor

Přezkum závazného stanoviska a opravné prostředky v navazujícím řízení

Souhlasné stanovisko EIA má povahu závazného stanoviska podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „**správní řád**“). Základní postupy obrany jsou proto, jak jste již sám uvedl, obsaženy v § 149 odst. 5 a 6 správního řádu – v úvahu tedy připadá obrana v rámci přezkumného řízení a obrana v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí, pro které bylo stanovisko podkladem.

Dle § 149 odst. 6 správního řádu: „*nezákonné závazné stanovisko lze zrušit nebo změnit v přezkumném řízení, k němuž je příslušný nadřízený správní orgán správního orgánu, který vydal závazné stanovisko*“. Vlastní právní úprava přezkumného řízení je obsažena v § 94 a násl. správního řádu. Slabinou přezkumného řízení je, že na provedení přezkumného řízení není právní nárok a záleží tedy na příslušném orgánu, zda k němu přistoupí.

Od počátku roku 2018 navíc v souvislosti s novelou stavebního zákona vyvstala otázka, zda se na přezkum závazných stanovisek EIA neuplatní nový § 4 odst. 9 stavebního zákona podle kterého: „*Nezákonné závazné stanovisko dotčeného orgánu, vydané pro účely řízení podle tohoto zákona, lze zrušit nebo změnit správním orgánem nadřízeným dotčenému orgánu pouze v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem podle § 149 odst. 4 správního řádu. Na postup nadřízeného správního orgánu se přiměřeně použijí ustanovení o přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu, včetně lhůt podle § 96, s tím, že lhůta jednoho roku se počítá ode dne vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu.*“ S ohledem na poměrně krátkou dobu, která od předmětné novely uplynula, se doposud k věci nemohla vytvořit relevantní judikatura, o kterou by se dalo v této otázce opřít, a názory odborné veřejnosti se zatím rovněž rozcházející. Důsledky aplikace citovaného ustanovení na stanovisko EIA by přitom byly velmi vážné. Vedle vyloučení možnosti napadnout stanovisko v přezkumném řízení by se aplikovalo i předmětné časové omezení (1 rok od vydání), což v praxi může znamenat naprostou nemožnost domoci se přezkumu rozhodnutí, pokud se například protáhne řízení v prvním stupni a odvolací řízení bude zahájeno až po uplynutí jednoleté roční lhůty. Vzhledem k tomu, že, jak bylo uvedeno výše, na tuto otázku doposud není jasná odpověď, jistě stojí za to návrh na přezkum podat.

Podle § 149 odst. 5 správního řádu se lze vydanému závaznému stanovisku bránit v rámci odvolacího řízení proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. Tento postup tak představuje další možnost obrany, ač se na něj rovněž vztahuje riziko spojené s novelou stavebního zákona, a to co se týče lhůt (viz výše). Pokud by odvolání nebylo vyhověno, je možné podat žalobu proti rozhodnutí podle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního.

Co do samotných námitek proti stanovisku EIA jsme si v případě dotčené železniční spojky povšimli, že stanovisko bylo vydáno, aniž by proběhlo veřejné projednání. Tento postup je podle § 17 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb. možný pouze v případě, kdy příslušný orgán neobdržel odůvodněné nesouhlasné vyjádření veřejnosti k dokumentaci. Příslušný orgán tedy zjevně pod definici veřejnosti neřadí obce, které v daném případě nesouhlasné vyjádření k záměru podaly. Tento postup považujeme za nesprávný. Obce jako samosprávné sdružení občanů bývají v rámci úpravy účasti veřejnosti pod pojem veřejnost obecně řazeny, což vyplývá i z logiky tohoto institutu, podle kterého je pod pojmem veřejnost potřeba rozumět *kohokoli, kdo projeví zájem* (definice veřejnosti v zákoně EIA,

podle § 3 se veřejností rozumí „jedna nebo více osob“ – tedy jak osoby fyzické, tak právnické). Ač i pro tento případ je nutné upozornit, že doposud nedošlo k ustálení názorů na tuto otázku, lze určitě doporučit v rámci obrany proti EIA toto dle našeho názoru procesní pochybení namítat.

Více k obraně proti stanovisku EIA viz článek [Jak dosáhnout zrušení stanoviska EIA](#).

K zabránění samotnému záměru pak samozřejmě doporučujeme aktivní účast v samotném navazujícím řízení.

Otázka vyvlastnění

Pokud jde o stavbu železniční spojky, zákon č. 266/1994 Sb., o drahách v § 5 uvádí, že stavba dráhy je veřejně prospěšnou stavbou. K jejímu uskutečnění tedy lze odejmout nebo omezit vlastnické právo odpovídající věcnému břemeni k pozemku nebo k stavbě.

Ve věci kamenolomu nepřichází vyvlastnění v úvahu. Horní zákon totiž již neumožňuje vyvlastnění kvůli těžbě nerostných surovin a další titul pro vyvlastnění obsažený v jiném zákoně není v tomto případě myslitelný. Pokud tedy společnost uvažující o budoucí těžbě nevlastní pozemky na zamýšleném území těžby, nemá prostředek, jak se domoci těchto pozemků. V této věci doporučujeme seznámit se s usnesením Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/13.

K otázce vyvlastnění naleznete více zde: [Vyvlastnění](#)

Změna územního plánu

Dle Vašich informací jsou oba záměry již promítnuty v územním plánu. Tento stav poskytuje investorům silný základ k prosazení realizace jejich záměru. Proto v teoretické rovině uvádíme i možnost prosadit změnu územního plánu. Realizovatelnost takového postupu ale samozřejmě závisí na konkrétní situaci a politické vůli, která nám není známa, a necháváme tedy na Vašem posouzení, zda tuto možnost využijete.

Výsledek referenda konaného na začátku roku 2018 dal zastupitelstvu obce poměrně silný mandát k tomu, aby podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby zabránilo realizaci předmětných záměrů. Základní možností využití tohoto mandátu je samozřejmě aktivní účast v navazujících řízeních směřující k zabránění záměru. Další možností by teoreticky mohla být i změna územního plánu.

Podle § 44 ve spojení s § 6 odst. 5 a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „**stavební zákon**“) rozhoduje zastupitelstvo obce v samostatné působnosti o pořízení územního plánu (a tedy i o jeho změnách). Pokud u záměrů ještě neproběhlo územní řízení podle stavebního zákona, může změna územního plánu obce zabránit realizaci záměrů. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2008, č. j. 6 As 23/2006-98) se v územním řízení totiž posuzuje soulad záměru s územním plánem ke dni rozhodování o záměru. Pokud by územní rozhodnutí již bylo vydáno, neměla by na něj změna územního plánu vliv.

Tento způsob řešení však naráží na určité limity. S ohledem na omezený časový rozsah jsme neměli možnost prověřit, zda dotčená železniční spojka není řešena již v zásadách územního rozvoje. Ve chvíli, kdy by v zásadách územního rozvoje daná dráha figurovala, není možné přijmout územní plán, který by byl v rozporu se zásadami územního rozvoje, a tedy ani vyloučit stavbu dané dráhy.

Zpracováno ke dni 29. 6. 2018.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte svým darem Poradnu

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#) nebo přímo dárcovský účet 2500212260/2010, variabilní symbol 1001. Děkujeme.

Další tipy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává právní manuály k oblastem, na které se často ptáte.

Mohlo by Vás zajímat také: [Jakou žalobu podat při obtěžování hlukem?](#)

Dostupný z <http://frankbold.org/poradna/kategorie/hluk/rada/jakou-zalobu-podat-pri-obtezovani-hlukem>

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.